ایران

نیمه دوم ۱۳۱۷

صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۳۹۳ ■ سه‌شنبه ■ ۲۴تیر۱۳۹۹ ■ ۲۲ ذی‌القعده ۱۴۴۱ ■ ایران قرن بیست و شش

مغازه‌پیرایش

همه رقم لباس‌های دوخته به هر اندازه با جدیدترین مدها،همه وقت برای مشتریان محترم حاضر است. سفارشات نیز از روی اندازه قبول و توسط بهترین متخصصین دوخته و به سرعت تحویل می گردد.

در تهران یکی است

همه کار با برق

گریس کاری، شستشو، روغن کاری، باز کردن و چسباندن لاستیک تحت نظر متخصصین فنی ماهر.

شرکت شاد آب: خارج دروازه دولت از پیچ صدمتر بطرف شمیران جنب کوچه دوم دست چپ. شماره تلفن ۲۴۶۹

بُرشِ جریده

ساخت کاخ دادگستری

تهیه و تنظیم:حسن مجیدی

کاخ دادگستری که از چندی پیش در محل سابق دادگاه‌های دادگستری مشغول ساختمان آن می‌باشند عملیات ساختمانی آن با جدیت پیش می‌رود و تاکنون استخوان‌بندی سه اشکوب [طبقه] از عمارت آن خاتمه یافته ومشغول قالب‌گیری اشکوب چهارم می‌باشند.

این بنای باعظمت که برای وزارت دادگستری و تمام دادگاه‌های مرکز و حوزه‌های قضایی و اداره‌های تابع وزارت دادگستری ساخته می‌شود از طرف شمال به خیابان آذر «دراندرون» و از طرف غرب به خیابان خیام و از طرف شرق به خیابان ارک محدود می‌باشد و یکی از بناهای مهم و باشکوه طهران خواهد شد.

استخوان‌بندی این بنا با بتون آرمه ساخته شده و بعد اطراف آن با آجر پر می‌شود. بنای مزبور مشتمل بر سه قسمت وعبارت از بنای مرکزی جناح شمال- جناح جنوب می‌باشد.چندین ده تالار بزرگ در قسمت مرکزی برای دادگاه‌های مهم و محاکم مختلف قضایی اختصاص داده شده که گنجایش عده زیادی تماشاچیان را خواهد داشت و یک تالار پروسعتی مخصوص انجمن‌های بزرگ قضایی خواهد بود.

دفاتر مربوط به امور داخلی وزارت دادگستری در جناحین ساخته می‌شود و قسمت‌هایی برای توقیف موقت متهمین و بنگاه پزشک قانونی و یک تالار تشریح دایر خواهد شد که دانشجویان بتوانند برای معاینه طبی در آنجا حضور یابند و روی هم رفته با پایان این بنای معظم یک ساختمان باشکوه دیگر بر سایر ساختمان‌های زیبای طهران افزوده می‌شود.

روزنامه کوشش- چهارشنبه ۱۱ آبان ۱۳۱۷

عزاداری مرگ آتاترک در ایران

حسب الامر مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاهی مقرر گردیده است پرچم‌های لشکری و کشوری در داخله و پرچم‌های سفارتخانه‌ها و نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران در خارجه تا ختام مراسم تدفین مرحوم [مصطفی کمال پاشا] آتاترک نیمه افراشته باشد و به همین مناسبت دربار شاهنشاهی یک ماه عزادار خواهد بود.

روزنامه ایران- شنبه ۲۱ آبان ۱۳۱۷

تأسیس بانک رهنی

این لایحه برای شور دوم مطرح گردیده و بعد از خواندن گزارش کمیسیون دارایی مبنی بر موافقت و تأیید خبر اولیه کمیسیون مواد به شرح زیر خوانده شد:

ماده ۱- وزارت دارایی مجاز است بانکی به اسم بانک رهنی ایران با سرمایه دویست میلیون ریال با مشارکت بانک ملی ایران تأسیس کند.

ماده ۲- وزارت دارایی سهم خود را در سرمایه این بانک از محل ذخیره پشیز بعد از وضع هزینه‌های حزب و تهیه مسکوکات نامبرده و از سایر محل‌هایی که بعداً تعیین و به تصویب مجلس شورای ملی خواهد رسانید، تأمین و پرداخت خواهد کرد.

ماده ۳- نوع عملیات و اساسنامه بانک را به تصویب هیأت وزیران خواهد رسانید.

ماده ۴- سهام این بانک تا میزانی که از ذخیره پشیز پرداخته شده مطابق بهای اسمی آنها پشتوانه پشیز محسوب و ماده ۴ قانون نهم اسفندماه ۱۳۱۵ و کلیه مقررات قوانین مربوط به ذخیره پشیز که مخالف مفاد این قانون باشد ملغی می گردد.

روزنامه اطلاعات- یکشنبه ۲۵ دی ۱۳۱۷

کاخ جدید وزارت امور خارجه

با به پایان رسیدن ساختمان کاخ جدید وزارت امور خارجه یک بنای معظم دیگر به بناهای باشکوه طهران افزوده می‌شود.این کاخ مجلل که از چند سال پیش ساختمان آن آغاز گردیده قریب ۲۰ هزار مترمربع از زمین‌های قسمت شمالی باغ ملی را اشغال کرده که ۴۲۰۰ متر آن زیربنا و بقیه برای دو حیاط شرقی و غربی و محوطه پارک اختصاص داده شده است. کاخ جدید مرکب از سه طبقه ساختمان که دو طبقه زیر برای کار و طبقه بالا که در عین اتصال از هر حیث مجزا و ساختمان جداگانه را تشکیل می‌دهد عمارت مخصوص پذیرایی است.

این طبقه مرکب از چندین تالار بزرگ و کوچک برای موزه، سخنرانی، پذیرایی، غذاخوری، بازی و غیره می‌باشد.از سرسرا و قسمت مخصوص دخانیات (اسموکینگ روم) که در بین دو ایوان است گذشته وارد گنبد آیینه کاری می‌شود. این گنبد در وسط ساختمان بنا شده و بلندترین نقطه کاخ (۳۲/۵ متر) می‌باشد. آیینه‌کاری داخل این گنبد بهترین طرز و نمونه‌ای از شاهکارهای صنعتگران ایرانی می‌باشد.

■ تالارها

از گنبد آیینه‌کاری داخل تالارهای دیگر می‌شوند، تالار پذیرایی به مساحت ۲۲۰ مترمربع یک سالن مخصوص رقص به مساحت ۳۴۰ مترمربع، تالار غذاخوری به مساحت ۳۴۰ مترمربع؛ این تالار گنجایش حداقل دویست نفر را در سر میز غذا دارد تالار مخصوص سخنرانی به‌مساحت ۳۴۰ مترمربع گنجایش حداقل دویست نفر را در سر میز غذا دارد تالار مخصوص سخنرانی به‌مساحت ۴۰ مترمربع گنجایش حداقل سی نفر را در سر میز غذا دارد تالار مخصوص سخنرانی به‌مساحت ۲۴۰ مترمربع، تالار بازی به مساحت ۸۰ مترمربع در طبقه بالا علاوه بر این، تالارهای بزرگ یک محل مخصوص برای کندوریک و باز به انضمام چند آپارتمان مخصوص پذیرایی رجال عالی مقام نیز ساخته شده است.در طبقات کار ۸۶ اطاق بزرگ و کوچک (۴۲ اطاق در طبقه زیر و ۴۳ اطاق در طبقه وسط) با راهروهای وسیع ساختمان شده است.

یک ماشین بزرگ زیرزمینی به‌مساحت ۵۰۰ مترمربع در جلوی خان شمالی بنا برای ماشین‌های تهویه حرارت مرکزی، برق، ماشین‌های سردکننده و سایر احتیاجات فنی ساختمانی شده است. سقف این بنا به‌طوری محکم است که یک ماشین با ۱۵ تن بار می‌تواند از روی آن عبور کند.

برای عبور لوله‌ها و مجاری هوا و عدم رطوبت در زیر تمام بنا مجاری وسیعی (کانال) به‌قطر ۲۰۱/۵ متر گردش می کنند سایر متفرعات[متعلقات] این بنا از قبیل گاراژ و گلخانه و غیره خارج از بنا و جداگانه ساخته می‌شود.

■ مختصات و ممیزات این بنا

کاخ جدید وزارت امور خارجه علاوه‌بر تمام مزایایی که دارد دارای ممیزات فنی چندی نیز می‌باشد از جمله:

دستگاه تهویه آن بطور خودکار منظماً هوای خارج را تصفیه کرده و به‌وسیله ماشین‌های مخصوص پس از شست‌وشو به قسمت‌های مختلفه عمارت می‌فرستد و هوای کثیف را از مجاری جداگانه خارج می کند.

در تابستان ماشین سردکننده تا ۱۴ درجه حرارت هوا را پایین آورده در تمام قسمت‌ها گردش می‌دهد.

در طبقه زیرین علاوه‌بر مجاری وسیعی که در زیر تمام بنا حفر شده مجاری معروف به گربه‌رو زیادی ساخته شده و برای آنکه رطوبت مطلقاً نتواند نفوذ کند روی آنها چندین طبقه بتون و قیر و آسفالت کشیده شده است.

پی‌بندی (فونداسیون) این بنا دارای حداکثر استحکام بوده و تمام به‌وسیله سیمان و قیراندود شده است. تمام نمای خارجی عمارت هم از سنگ سفید تراش ساخته شده، قسمت مخصوص وزارتخانه که چندین سال در کشورهای مختلف اروپا در این قسمت مطالعاتی به عمل آورده تهیه شده است.

روزنامه کوشش - دوشنبه ۲۹ اسفند ۱۳۱۷

حکایت یک ازدواج سیاسی

فرزانه قبادی/ ولیعهد ایران که از سوئیس بازگشت، به حکم پدر باید آماده ازدواج می‌شد. دودمان سلطنت وارث می‌خواست. پدر دل خوشی از قاجارها نداشت و در عین حال تأکید ویژه‌ای بر اصالت خانوادگی نخستین عروس خانواده سلطنت می کرد. همین باعث شده بود در میان دختران ایرانی گزینه مناسبی که نظر شاه را جلب کند، برای ازدواج با ولیعهد وجود نداشته باشد. محمود جم که دو سالی می‌شد به جای محمد علی فروغی رئیس‌الوزرا شده بود، مسئول بررسی گزینه‌های مناسب در میان خانواده سلطنتی دیگر کشورها شد. مصر که سابقه روابط دوستانه - ولو در ظاهر- با ایران داشت، خیلی زود تبدیل به گزینه اصلی شد. تصاویر یکی از شاهدخت‌ها به ایران ارسال شد و بالاخره شاه به وصلت رضایت داد. بسیاری این ازدواج را تصمیم انگلیس می‌دانند و بعضی تمایل شاه ایران برای داشتن ولیعهدی دو رگه، هرچه باشد نمی‌توان شرایط منطقه و وضعیت سیاسی دو کشور را در این وصلت بی تأثیر دانست.

فوزیه فؤاد شاهدخت ۱۷ ساله مصری و ولیعهد ۱۹ ساله ایران قرار بود با ازدواج‌شان روابط دو کشور را بهبود بخشند. مذاکرات با دربار ملک فاروق را سلطان احمد راد که وزیر مختار ایران در مصر بود، آغاز کرد اما بعد از احضار او و جانشینی جواد سینکی در این منصب، سینکی بود که در تلگرافی اعلام کرد: «درباره موضوع مورد علاقه مذاکره شد و موافقت به عمل آمد. هیأتی فوراً به سوی قاهره حرکت نماید تا رسماً اعلام نامزدی کند» چهاردهم خرداد ۱۳۱۷ محمود جم نخست وزیر وقت، در رأس هیأتی راهی قاهره شد تا مقدمات را فراهم کند.

بر اساس اصل سی و هفتم متمم قانون اساسی مادر ولیعهد باید دارای نسب ایرانی باشد. به همین دلیل مجلس در اقدامی بی‌سابقه به فوزیه «صفت ایرانی» اعطا کرد. در مصر هم اختلاف مذهبی شاهدخت و ولیعهد با حکمی که شیخ الازهر صادر کرد، بر طرف شد. طی این حکم ممنوعیت ازدواج بین فرد سنی و شیعه برداشته شد. این تبصره‌های قانونی و مذهبی، مهر تأیید دیگری است بر اراده سیاسی که در پس این ازدواج پنهان بود.

روز بیست و چهارم اسفند ۱۳۱۷با ثبت رسمی ازدواج بین ولیعهد ایران و شاهزاده مصری در کاخ عابدین قاهره، روابط دو کشور وارد فاز جدیدی شد. جشن‌های باشکوهی در قاهره و تهران، به مناسبت این وصلت برگزار شد. هر چند شکوه این جشن‌ها، شگفتی رسانه‌های آن روزگار را برانگیخت، اما همه چیز خیلی زود رنگ باخت. دو سال بعد از این ازدواج شهناز نخستین فرزند ولیعهد متولد شد. در فاصله کوتاهی شاه به اجبار راه ژوهانسبورگ را در پیش گرفت و تبعید شد و ولیعهد به تخت سلطنت نشست. با شروع جنگ و اشغال ایران، همه چیز تحت تأثیر شرایط قرار گرفت. روابط میان درباریان و شاه و شهبانویش هم از این قاعده مستثنا نبود.

شش سال بعد از آن جشن‌های مجلل در کاخ‌های صاحبقرانیه تهران و عابدین قاهره، فوزیه سفری به زادگاهش داشت. سفری بی بازگشت. پیگیری‌های دربار ایران برای بازگشت عروس خانواده سلطنتی نتیجه نداشت. فوزیه فؤاد یک سال بعد در نامه‌ای خطاب به شاه ایران نوشت: «ازدواج ما، برای اعلیحضرت و من، آن سعادتی را که حق هر دوی ماست، به ارمغان نیاورد.... من می‌دانم که طلاق برای هر دوی ما دردآور است ولی ما باید در راه کشورهای خود فداکاری کنیم.»

مورخان معاصر فوزیه را زنی آرام و افسرده و غمگین معرفی کرده‌اند. عروسی با زیبایی ستودنی که مورد توجه و تفقد پدر همسر خود بود اما مدام آماج زخم زبان‌های زنان دربار بود. شخصیت نخستین عروس خاندان سلطنتی پهلوی اما ابعاد دیگری هم داشت که شاید مورخان معاصر از سر مصلحت کمتر به آنها پرداخته‌اند. شاهدخت مصری تا سال‌های پایانی عمر خود در میان هموطنانش به عنوان زنی که در راستای احقاق حقوق و بهبود وضعیت اجتماعی زنان تلاش می کند و دغدغه‌های اجتماعی دارد، شناخته می‌شد. فوزیه وقتی ملکه ایران بود هم اهداف اجتماعی خود را دنبال می کرد. در همان سال‌ها و بعد از تولد دخترش شهناز «بنگاه حمایت از زنان باردار و کودکان» را تأسیس کرد. مدتی هم بعد از جدایی از شاه ایران به عنوان پرستار داوطلب در جبهه جنگ بین اعراب و اسرائیل حضور داشت. فوزیه فؤاد بعد از جدایی از محمدرضا پهلوی، با یکی از افسران ارتش مصر ازدواج کرد و در سال ۲۰۱۳ در اسکندریه مصر درگذشت.

شهریور ۱۳۱۷ / 1938

۱۱ آبان
محاکمه ۵۳ نفر از اعضای مؤسس حزب توده در تهران آغاز شد.

۸ دی
به دلیل انتشار گزارش‌های تمسخرآمیز دو روزنامه فرانسوی «پتی پاریزین» و «اکسسیور» علیه ایران و رضاشاه، روابط سیاسی تهران و پاریس به دستور رضاشاه قطع شد.

۵ آذر
تقی خواجه نوری کفیل شهرداری تهران شد.

۱۴ دی
در پی قطع روابط ایران و فرانسه، دولت ایران از دولت مصر خواست حافظ منافع دولت ایران در فرانسه باشد. مصر این درخواست را پذیرفت.

۱۹ دی
آیت‌الله میرزاابوالحسن انگجی تبریزی از فقهای نامدار و برجسته آذربایجان و از مبارزان عصر پهلوی اول که نقش برجسته‌ای در افشای طرح کشف حجاب رضاخان داشت، در ۷۵ سالگی درگذشت.

۲۰ دی
در پی قطع رابطه ایران و فرانسه، انوشیروان سپهبدی سفیر ایران در فرانسه، پاریس را با قطار به سوی ایران ترک گفت.

۶ بهمن
موافقتنامه تقسیم آب رود هیرمند میان ایران و افغانستان به امضا رسید.

۱۰ بهمن
روابط سیاسی ایران و فرانسه که در هشتم دی متعاقب چاپ کاریکاتور توهین‌آمیز علیه رضاشاه در یکی از مطبوعات آن کشور قطع شده بود، مجدداً برقرار شد.

۱۴ بهمن
سفارتخانه‌های ایران و مصر به سفارت کبری تبدیل شدند. این رویداد یک ماه قبل از برگزاری مراسم نامزدی محمدرضا پهلوی با فوزیه خواهر ملک فاروق پادشاه مصر صورت گرفت.

۱۲ اسفند
مجلس شورای ملی قانونی را تصویب کرد که به دولت اجازه می‌داد مهلت واگذاری مدیریت کل آثار باستانی، کتابخانه و موزه آثار عتیقه به آندره گدار فرانسوی برای دومین بار به مدت ۵ سال دیگر تمدید شود. تمدید اول در ۱۳ دسامبر ۱۹۳۳ رخ داده بود.

۲۹ اسفند
لایحه مربوط به قرارداد تقسیم آب هیرمند بین ایران و افغانستان به مجلس تقدیم شد. به موجب این لایحه می‌بایست آب هیرمند از نقطه‌ای به نام بند کمال خان تقسیم شود و دولت افغانستان اعلام کرد که قصد مضیقه گذاردن و فشار به ایران از طریق نرساندن آب هیرمند به سیستان ندارد.

۱۳۱۸ / 1939

گردآوری: محمد گرشاسبی